

Nr 97.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1928 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkten 149, gjorda framställning angående bidrag till de allmänna läroverkens ljus- och vedkassor.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 4 januari 1928 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 149) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till täckande av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassan vid allmänt läroverk, anvisa för budgetåret 1928—1929 ett extra förslagsanslag av 71,000 kronor, därav högst 5,000 kronor må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassa i sådana fall, då desamma kunna anses alltför tyngande.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 372—378 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag.

Såsom bidrag till täckande efter Kungl. Maj:ts beprövande av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassorna vid de allmänna läroverken, har riksdagen för innevarande budgetår anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor. Behovet härav föreligger alltjämt, och har utskottet mot förslaget härutinnan intet att erinra.

I detta sammanhang har departementschefen vidare till behandling upptagit ett annat anslagsäskande rörande de allmänna läroverkens ljus- och vedkassor nämligen frågan om beredande av medel för att möjliggöra obemedlade lärjungars befrielse från avgifterna till dessa kassor.

Frågan om en dylik befrielse var föremål för prövning av 1927 års riksdag, som i samband med anmälan av sitt beslut angående omorganisation av det högre skolväsendet anhöll, att Kungl. Maj:t måtte efter verkställd utredning framlägga erforderligt förslag i syfte att obemedlade lärjungar vid statens läroverk måtte kunna erhålla fullständig befrielse från terminsavgifterna till läroverkens ljus- och vedkassor.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har en av skolöverstyrelsen i ämnet verkställd utredning givit vid handen, att det belopp, som skulle erfordras för en fullständig befrielse för obemedlade elever från ifrågava-

rande avgifter, approximativt uppskattats till omkring 330,000 kronor. Departementschefen framhåller i detta hänseende, att han måste ställa sig mycket betänksam, då det gällde att framlägga förslag om en ny statsutgift av sådan storlek. Med hänsyn härtill uttalar han sig för att införandet av fullständig befrielse för obemedlade lärjungar från ifrågavarande terminsavgifter successivt genomföres under de närmaste åren, därvid under varje särskilt budgetår möjlighet beredes till nedsättning i dessa avgifter i den omfattning förhållandena kunna anses medgiva. Början härtill skulle kunna göras redan budgetåret 1928—1929, om man inskränkte sig till en nedsättning av avgiften med, förslagsvis, en femtedel. Det anslag, som skulle erfordras till täckande av den genom en dylik nedsättning uppkommande bristen i kassorna, har nu med utgående från skolöverstyrelsens beräkningar uppskattats till omkring 66,000 kronor. Med hänsyn till den likartade beskaffenheten av de ändamål, som skulle tillgodoses med detta anslag och med det förut angivna anslaget å 5,000 kronor, hava dessa båda anslag sammanförts till ett gemensamt förslagsanslag å 71,000 kronor, med den föreskriften att högst 5,000 kronor finge användas till det ändamål det äldre anslaget å samma belopp haft att tjäna.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär ett steg i den riktning, som angavs av 1927 års riksdag. Då utskottet sålunda tillstyrker förslaget, utgår utskottet från att, när den av departementschefen angivna övergångstiden för det successiva genomförandet av ifrågavarande avgiftsbefrielse är till ända, obemedlade elever erhålla, icke nedsättning i förevarande terminsavgifter utan, såsom riksdagen uttryckligen angav, fullständig befrielse från dessa. I anslutning härtill torde läroverksstadgans föreskrifter böra ändras.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må såsom bidrag till täckande av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassan vid allmänt läroverk, anvisa för budgetåret 1928—1929 ett extra förslagsanslag av 71,000 kronor, därav högst 5,000 kronor må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassa i sådana fall, då desamma kunna anses alltför tyngande.

Stockholm den 24 april 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.